

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

cu privire la examinarea recursurilor declarate de către Consiliul raional Anenii Noi, de către Vasile Moroșanu, Olga Bogovic, Mariana Belibov, Tatiana Cîrlig, Elena Rarancean, Vladimir Avram, Andrei Baci, Andrei Beregoi, Victor Buju, Ana Bragari, Oleg Cazacu, Dora Cebotari, Mihai Gandraman, Tatiana Guzo, Natalia Jizdan, Ivan Lincovschi, Iulea Marlean, Anatolie Mirocinic, Gheorghe Moroșanu, Veaceslav Sîrbu, Viorica Sîrbu, Corneliu Șevciuc, Sergiu Țurcan, Marcel Ungureanu, Eugenia Karkouki, Maria Trofimov, Svetlana Zinenco și de avocatul Igor Cecan, în interesele lui Vasile Moroșanu, Olgăi Bogovic și Marianeii Belibov,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Vasile Moroșanu, Olga Bogovic, Mariana Belibov, Tatiana Cîrlig, Elena Rarancean, Vladimir Avram, Andrei Baci, Andrei Beregoi, Victor Buju, Ana Bragari, Oleg Cazacu, Dora Cebotari, Mihai Gandraman, Tatiana Guzo, Natalia Jizdan, Ivan Lincovschi, Iulea Marlean, Anatolie Mirocinic, Gheorghe Moroșanu, Veaceslav Sîrbu, Viorica Sîrbu, Corneliu Șevciuc, Sergiu Țurcan, Marcel Ungureanu, Eugenia Karkouki, Maria Trofimov și Svetlana Zinenco împotriva Consiliului raional Anenii Noi cu privire la încasarea indemnizațiilor de eliberare din serviciu în legătură cu lichidarea unității, indemnizațiilor unice, penalității pentru achitarea cu întârziere a plăților, sumelor de compensare a pierderilor, contribuțiilor de asigurări sociale de stat, prejudiciilor morale și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 19 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău,

(Dosarul nr. 2ra-222/24

Nr. PIGD 2-21182398-01-2ra-19022024)

Examinarea superficială a cauzei. Instanța de apel nu a examinat toate pretențiile, nu a furnizat o motivare adecvată și clară la toate argumentele și circumstanțele invocate.

Au examinat anterior cauza judecătorească:

Prima instanță: Judecătoria Anenii Noi, sediul Central (A. Mocanu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Malii, V. Sîrbu, Ru. Pulbere)

16 iulie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursurile declarate de către Consiliul raional Anenii Noi, de către Vasile Moroșanu, Olga Bogovic, Mariana Belibov, Tatiana Cîrlig, Elena Rarancean, Vladimir Avram, Andrei Baci, Andrei Beregoi, Victor Buju, Ana Bragari, Oleg Cazacu, Dora Cebotari, Mihai Gandraman, Tatiana Guzo, Natalia Jizdan, Ivan Lincovschi, Iulea Marlean, Anatolie Mirocinic, Gheorghe Moroșanu, Veaceslav Sîrbu, Viorica Sîrbu, Corneliu Șevciuc, Sergiu Țurcan, Marcel Ungureanu, Eugenia Karkouki, Maria Trofimov, Svetlana Zinenco și de avocatul Igor Cecan, în interesele lui Vasile Moroșanu, Olgă Bogovic și Mariane Belibov,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Oxana Parfeni

Ion Munteanu, *judecători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 10 decembrie 2021, Moroșanu Vasile, Bogovic Olga, Belibov Mariana, Cîrlig Tatiana, Rarancean Elena, Avram Vladimir, Baci Andrei, Beregoi Andrei, Buju Victor, Bragari Ana, Cazacu Oleg, Cebotari Dora, Gandraman Mihai, Guzo Tatiana, Jizdan Natalia, Lincovschi Ivan, Marlean Iulea, Mirocinic Anatolie, Moroșanu Gheorghe, Sîrbu Veaceslav, Sîrbu Viorica, Șevciuc Corneliu, Țurcan Sergiu, Ungureanu Marcel, Karkouki Eugenia, Trofimov Maria și Zinenco Svetlana au depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului raional Anenii Noi cu privire la încasarea indemnizațiilor de eliberare din serviciu în legătură cu lichidarea unității, indemnizațiilor unice, penalității pentru achitarea cu întârziere a plăților, sumelor de compensare a pierderilor, contribuțiilor de asigurări sociale de stat, prejudiciilor morale și compensarea cheltuielilor de judecată.

2. În motivarea acțiunii reclamanții au indicat că la 22 aprilie 2021, Consiliul raional Anenii Noi a aprobat Decizia nr. 02/05 din 22 aprilie 2021 „Cu privire la modificarea și completarea Deciziei Consiliului raional Anenii Noi nr. 06/03 din 22 decembrie 2020 „Cu privire la aprobarea în redacție nouă a organigramei și statelor de personal ale Consiliului raional Anenii Noi” (în continuare - Decizia CR nr. 02/05 din 22 aprilie 2021), conform căreia s-a hotărât modificarea Deciziei Consiliului raional Anenii Noi nr. 06/03 din 22 decembrie 2020, în opina reclamanților, în mod abuziv, în felul următor: Direcția Educație (adresa juridică or. Anenii Noi str. Suvorov nr. 6) se reorganizează (persoană juridică absorbantă) prin fuziunea absorbtia) Secției Cultură și Turism a Consiliului raional Anenii Noi (adresa juridică or. Anenii Noi, str. Suvorov nr.13) (persoană juridică absorbită), conform prevederilor legislației în vigoare, iar în urma reorganizării - Direcția educație va avea denumire nouă Direcția Generală Educație, Cultură și Turism.

3. În susținerea ilegalității Deciziei CR nr. 02/05 din 22 aprilie 2021 au susținut că de către partea pârâtă au fost admise încălcări ale legislației în domeniul administrației publice locale, dar și în domeniul legislației muncii, în special faptul că organul emitent a ignorat cu desăvârșire lipsa unei decizii sau altui act juridic similar motivat din punct de vedere juridic sau economic, cu privire la lichidarea (reorganizarea) instituției publice ori reducerea numărului/statelor de personal, a funcțiilor din cadrul Secției Cultură și Turism. Legalitatea deciziei respective la fel constituie obiect de examinare în instanța de contencios administrativ.

4. Au mai menționat că, la 27 mai 2021, de către Președintele raionului Anenii Noi a fost emisă Dispoziția nr.183-P „Cu privire la preavizare” (în continuare - Dispoziția nr.183-P din 27 mai 2021) ce vizează nemijlocit drepturile și interesele de muncă/serviciu ale Colectivului de muncă al SCT a CR Anenii Noi, deoarece actul respectiv a fost emis când raporturile de serviciu ale funcționarului public Moroșanu Vasile erau suspendate, a fost contestată în instanța de contencios administrativ.

5. Drept efect al adoptării/emiterii acestor acte administrative, actualul angajator - Secția Cultură și Turism, (șef Moroșanu Vasile) obiectiv și juridic nu mai este în stare să achite salariile ce li se cuvin angajaților din cadrul fostei Secții Cultură și Turism, or, potrivit scrisorii Direcției Finanțe a Consiliului raional Anenii Noi nr. 111 din 01 iunie 2021 - mijloacele financiare alocate Secției Cultură și Turism pentru anul 2021 au fost redirecționate la contul noii Direcții Generale Educație, Cultură și Turism (incluzând și fondul de salarizare).

6. Au mai susținut că din motivul aflării îndelungate a lui Moroșanu Vasile, șeful Secției Cultură și Turism, în concediu medical din start imposibilă juridic, obiectiv și fizic orice intervenție din partea lui în vederea soluționării/ameliorării situației critice/alarmante privitor la salarizarea angajaților din cadrul Secției Cultură și Turism pentru cele 5 luni (iunie - noiembrie 2021), or raporturile de serviciu sunt suspendate automat în circumstanțe ce nu depind de voința părților, fapt ce la rândul său conduce la încetarea îndeplinirii pentru perioada suspendării a oricăror atribuții de serviciu de către funcționarul public Moroșanu Vasile.

7. De asemenea au notat că din această cauză, angajații din cadrul fostei Secții Cultură și Turism nu au fost preavizați despre disponibilizare în decurs de circa 5 luni, fapt ce confirmă că acești angajați se află în continuare încă în relații de serviciu/muncă cu angajatorul lor precedent (persoana juridică - Secția Cultură și Turism, șef Moroșanu Vasile) și dâșii trebuiau să fie remunerați obligatoriu de către angajatorul lor pentru munca efectuată pe parcursul lunilor 01 iunie - noiembrie 2021.

8. Astfel, au susținut că în urma revocării pripite și nechibziute de către structurile Consiliului raional Anenii Noi, prin intermediul Trezoreriei Regionale Centru, a mijloacelor financiare alocate Secției Cultură și Turism în

anul 2021 - angajații acestei subdiviziuni (subalternii lui Moroșanu Vasile) nu pot primi realmente salariile lunare ce li se cuvin pentru lunile iunie - noiembrie 2021, deoarece Trezoreria Regională Centru motivează că nu poate elibera sumele bănești solicitate pentru achitarea salariilor acestora din considerentul că actualmente la contul Secției Cultură și Turism lipsesc careva/orice mijloace financiare.

9. În legătură cu refuzul Trezoreriei Regionale Centru de a elibera mijloace bănești pentru achitarea salariilor angajaților din cadrul Secției Cultură și Turism, în prezent s-a creat o situație extrem de critică și alarmantă în privința acestora, deoarece timp de cinci luni (iunie - noiembrie 2021) se încalcă vădit dreptul fundamental al acestor angajați la remunerarea muncii efectuate, drept garantat de art. 43 din Constituție, de prevederile Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar și de normele Codului muncii.

10. În conformitate cu Programul de activitate pe anul 2021 colectivul de muncă al Secției Cultură și Turism precum și instituțiile din subordinea ei și-au executat atribuțiile de serviciu în strictă conformitate cu fișele de post și cu contractele individuale de muncă în limitele financiare disponibile. Aceasta se confirmă și prin Tabele de pontaj întocmite pentru angajații Bibliotecii publice raionale Anenii Noi (iunie, iulie, august, septembrie, octombrie), cât și pentru Tabele de pontaj Casa raională de cultură Anenii Noi (iunie, iulie, august, septembrie, octombrie) conform cărora evenimentele preconizate pentru anul 2021 au fost realizate. În perioada 1 iunie - noiembrie 2021 au fost depuse cu regularitate Raportul nr.8 al Secției Cultură și Turism, ceea ce demonstrează exercitarea în continuare a obligațiilor de serviciu. Culmea fărădelegilor constă în faptul că subsemnații s-au adresat către Inspecția Muncii care a fost readresată după competență Inspecției muncii teritoriale Căușeni, însă, șeful ITM Căușeni în procesul soluționării litigiului nu numai că a creat obstacole în elucidarea motivului neachitării salariilor dar, în mod deschis, au luat partea Consiliului raional Anenii Noi, șantajând reprezentanții salariaților cu propunerea parvenită de la vice-președintele raionului, și anume că salariile vor fi achitate doar în cazul în care toți salariații Secției Cultură și Turism și a instituțiilor subordonate acesteia vor încheia acorduri de modificare a contractelor individuale de muncă referitoare la denumirea angajatorului.

11. Au menționat că din conținutul răspunsului Nr.Col-1099 din 20 octombrie 2021, se atestă că „în perioada 6, 7, 15, 18 octombrie 2021, Inspectoratul de Stat al Muncii a efectuat un control în cadrul Direcției Generale, Educație, Cultură și Turism Anenii Noi pe faptul admiterii restanțelor la plata salariului angajaților, în procesul căruia s-a constatat că în cadrul unității nu se respectă termenele și periodicitatea de plată a salariului, fiind admise restanțe la plata salariului pentru lunile iunie-septembrie 2021 în privința angajaților din domeniul culturii și turismului, fapt ce contravine prevederilor art. 142 alin. (1) lit. (b) din Codul muncii. De asemenea, în cadrul unității nu se ținea în modul stabilit evidența timpului de muncă prestat efectiv de fiecare salariat, inclusiv a muncii suplimentare, a muncii prestate în zilele

de repaus și în zilele de sărbătoare nelucrătoare (a angajaților din domeniul culturii), fapt ce contravine prevederilor legale.

12. În aceste context au mai susținut că potrivit procesului-verbal de control Seria IM nr. CS-2021-PV-37 din 18 octombrie 2021 administrației DGECT Anenii Noi i-au fost stabiliți termeni de remediere a abaterilor constatate, cu informarea în scris a Inspectoratului de Stat al Muncii și prezentarea documentelor confirmative. Din acest răspuns se deduce limpede concluzia că Inspectoratul de Stat al Muncii manipulează cu informațiile pentru a oferi careva date formale, adică sunt prezenți la o imitație a tentativei de soluționare a problemei neachitării salariilor angajaților Secției Cultură și Turism și a instituțiilor subordonate acesteia, deoarece controlul a fost efectuat în cadrul altei entități de drept public - Direcția Generală, Educație, Cultură și Turism Anenii Noi și nu la Secția Cultură și Turism. Din acest punct de vedere, Inspectoratul de Stat al Muncii a indicat în același răspuns că prin Decizia Agenției Servicii Publice nr. 1007601007859 din 14 mai 2021 Secția Cultură, Turism și Sport a Consiliului raional Anenii Noi, a fost radiată din Registrul de Stat al unităților de drept, iar conform Deciziei Agenției Servicii Publice nr. 1007601008373 din 14 mai 2021 a fost înregistrată Direcția Generală Educație, Cultură și Turism Anenii Noi, conducător - Moroșan Radion.

13. În temeiul celor expuse, reclamantii au solicitat: obligarea Consiliului raional Anenii Noi (Direcția Finanțe) să achite integral salariile restante ale salariaților Secției Cultură și Turism și a instituțiilor subordonate ei pentru perioada 01 iunie 2021 - până la adoptarea hotărârii; obligarea Consiliului raional Anenii Noi (Direcția Finanțe) să achite contribuțiile de asigurări sociale de stat rezultate din raporturile juridice de muncă stabilite cu salariații Secției Cultură și Turism și a instituțiilor subordonate ei pentru perioada 1 iunie 2021 - până la adoptarea hotărârii; încasarea din contul Consiliului raional Anenii Noi (Direcția Finanțe) a cheltuielilor de judecată.

14. Ulterior, reclamantii și-au completat acțiunea cu pretenții accesorii, solicitând și obligarea Consiliului raional Anenii Noi să achite integral penalitățile de întârziere, indemnizațiile de concediere și alte plăți aferente pentru perioada 01 iunie 2021 - până la adoptarea hotărârii, încasarea prejudiciului moral în mărime de câte 5000,00 de lei pentru fiecare reclamant.

INCIDENTE DE PROCEDURĂ ÎN INSTANȚA DE FOND

15. Prin încheierea din 14 septembrie 2022 a Judecătoriei Anenii Noi, sediul central, s-a scos de pe rol cererea de chemare în judecată în temeiul art. 267 lit. a) din Codul de procedură civilă și s-a explicat reclamantilor că trebuie să parcurgă calea prealabilă extrajudiciară obligatorie soluționării cererii sale și numai în cazul nesoluționării litigiului pe cale prealabilă sau expirarea termenului pentru examinarea cererii prelabile, să se adreseze cu o nouă cererea conform regulilor procedurii generale contencioase, prezentând dovada parcurgerii procedurii prelabile extrajudiciare (f.d.150/151, vol.II).

16. Prin decizia din 17 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis recursul declarat de către Moroșanu Vasile, reprezentat de avocatul Ceban Vasile. Se casat încheierea din 14 septembrie 2022 a Judecătoriei Anenii Noi, sediul central, și s-a remis cauza la rejudecare la Judecătoria Anenii Noi, sediul central, în același complet de judecată (f.d.171/175, vol.II).

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE.

17. Prin hotărârea din 24 martie 2023 a Judecătoriei Anenii Noi, sediul Central, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de către Moroșanu Vasile, Bogovic Olga, Belibov Mariana, Cîrlig Tatiana, Rarancean Elena, Avram Vladimir, Baciuc Andrei, Beregoi Andrei, Buju Victor, Bragari Ana, Cazacu Oleg, Cebotari Dora, Gandraman Mihai, Guzo Tatiana, Jizdan Natalia, Lincovschi Ivan, Marlean Iulea, Mirocinic Anatolie, Moroșanu Gheorghe, Sîrbu Veaceslav, Sîrbu Viorica, Șevciuc Corneliu, Țurcan Sergiu, Ungureanu Marcel, Karkouki Eugenia, Trofimov Maria și Zinenco Svetlana împotriva Consiliului raional Anenii Noi cu privire la încasarea indemnizațiilor de eliberare din serviciu în legătură cu lichidarea unității, indemnizațiilor unice, penalității pentru achitarea cu întârziere a plăților, sumelor de compensare a pierderilor, contribuțiilor de asigurări sociale de stat, prejudiciilor morale și compensarea cheltuielilor de judecată.

S-a încasat din contul Consiliului raional Anenii Noi în beneficiul lui Moroșanu Vasile indemnizația de eliberare din serviciu în legătură cu lichidarea unității în mărime de 48200,00 de lei, indemnizația unică în mărime de 20244,00 de lei, penalitatea pentru achitarea cu întârziere a plăților în mărime de 5861,14 de lei, calculul sumelor de compensare a pierderilor în mărime de 1875,66 lei, în total suma de 76180,80 de lei;

- în beneficiul lui Belibov Mariana indemnizația de eliberare din serviciu în legătură cu lichidarea unității în mărime de 16500,00 de lei, indemnizația unică în mărime de 4950,00 de lei, penalitatea pentru achitarea cu întârziere a plăților în mărime de 14413,50 de lei, calculul sumelor de compensare a pierderilor în mărime de 4797,63 de lei, în total suma de 40661,13 de lei;

- în beneficiul lui Rarancean Elena indemnizația de eliberare din serviciu în legătură cu lichidarea unității în mărime de 15150,00 de lei, indemnizația unică în mărime de 3787,50 de lei, penalitatea pentru achitarea cu întârziere a plăților în mărime de 11997,62 lei, calculul sumelor de compensare a pierderilor în mărime de 3953,82 lei, în total suma de 34 888,94 de lei;

- în beneficiul lui Avram Vladimir indemnizația de eliberare din serviciu în legătură cu lichidarea unității în mărime de 11301,06 de lei, penalitatea pentru achitarea cu întârziere a plăților în mărime de 24 249,50 de lei, calculul sumelor de compensare a pierderilor în mărime de 2930,17 de lei, în total suma de 38480,73 de lei;

- în beneficiul lui Baciuc Andrei indemnizația de eliberare din serviciu în legătură cu lichidarea unității în mărime de 43864,80 de lei, penalitatea pentru

achitarea cu întârziere a plăților în mărime de 71406,83 lei, calculul sumelor de compensare a pierderilor în mărime de 3892,13 de lei, în total suma de 119163,76 de lei;

- în beneficiul lui Beregoi Andrei indemnizația de eliberare din serviciu în legătură cu lichidarea unității în mărime de 10180,05 de lei, penalitatea pentru achitarea cu întârziere a plăților în mărime de 21134,12 de lei, calculul sumelor de compensare a pierderilor în mărime de 2408,77 de lei, în total suma datoriei în mărime de 33722,94 de lei;

- în beneficiul lui Bogovic Olga indemnizația de eliberare din serviciu în legătură cu lichidarea unității în mărime de 58564,80 de lei, penalitatea pentru achitarea cu întârziere a plăților în mărime de 101393,03 de lei, calculul sumelor de compensare a pierderilor în mărime de 7095,68 de lei, în total suma de 167053,51 de lei;

- în beneficiul lui Bragari Ana indemnizația de eliberare din serviciu în legătură cu lichidarea unității în mărime de 16075,33 de lei, penalitatea pentru achitarea cu întârziere a plăților în mărime de 33625,88 de lei, calculul sumelor de compensare a pierderilor în mărime de 3884,46 de lei, în total suma de 53585,67 de lei;

- în beneficiul lui Buju Victor indemnizația de eliberare din serviciu a salariatului angajat prin cumul, în legătură cu lichidarea unității în mărime de 5837,66 lei, penalitatea pentru achitarea cu întârziere a plăților în mărime de 20490,87 lei, calculul sumelor de compensare a pierderilor în mărime de 4143,90 lei, în total suma de 30472,43 de lei;

- în beneficiul lui Cazacu Oleg indemnizația de eliberare din serviciu a salariatului angajat prin cumul, în legătură cu lichidarea unității în mărime de 6336,29 de lei, penalitatea pentru achitarea cu întârziere a plăților în mărime de 26700,73 de lei, calculul sumelor de compensare a pierderilor în mărime de 5669,57 de lei, în total suma de 38706,58 de lei;

- în beneficiul lui Cebotari Dora indemnizația de eliberare din serviciu în legătură cu lichidarea unității în mărime de 39978,33 de lei, penalitatea pentru achitarea cu întârziere a plăților în mărime de 61716,12 de lei, calculul sumelor de compensare a pierderilor în mărime de 2377,17 de lei, în total suma de 104071,61 de lei;

- în beneficiul lui Cîrlig Tatiana indemnizația de eliberare din serviciu în legătură cu lichidarea unității în mărime de 20387,14 de lei, penalitatea pentru achitarea cu întârziere a plăților în mărime de 29023,69 de lei, calculul sumelor de compensare a pierderilor în mărime de 562,55 de lei, în total suma de 49973,38 de lei;

- în beneficiul lui Gandraman Mihai indemnizația de eliberare din serviciu în legătură cu lichidarea unității în mărime de 15471,16 de lei, penalitatea pentru achitarea cu întârziere a plăților în mărime de 36296,19 de lei, calculul

sumelor de compensare a pierderilor în mărime de 4786,11 de lei, în total suma de 56553,46 de lei;

- în beneficiul lui Guzo Tatiana indemnizația de eliberare din serviciu a salariatului angajat prin cumul, în legătură cu lichidarea unității în mărime de 2849,15 de lei, penalitatea pentru achitarea cu întârziere a plăților în mărime de 11287,91 de lei, calculul sumelor de compensare a pierderilor în mărime de 2290,61 de lei, în total suma de 16427,67 de lei;

- în beneficiul lui Jizdan Natalia indemnizația de eliberare din serviciu în legătură cu lichidarea unității în mărime de 10249,62 de lei, penalitatea pentru achitarea cu întârziere a plăților în mărime de 18537,46 de lei, calculul sumelor de compensare a pierderilor în mărime de 1625,41 de lei, în total suma de 30412,49 de lei;

- în beneficiul lui Karkouki Eugenia indemnizația de eliberare din serviciu a salariatului angajat prin cumul, în legătură cu lichidarea unității în mărime de 3067,60 de lei, penalitatea pentru achitarea cu întârziere a plăților în mărime de 10767,22 de lei, calculul sumelor de compensare a pierderilor în mărime de 2177,42 de lei, în total suma de 16012,24 de lei;

- în beneficiul lui Lincovschi Ivan indemnizația de eliberare din serviciu în legătură cu lichidarea unității în mărime de 50061,56 de lei, penalitatea pentru achitarea cu întârziere a plăților în mărime de 82781,06 de lei, calculul sumelor de compensare a pierderilor în mărime de 4862,63 de lei, în total suma de 137705,25 de lei;

- în beneficiul lui Marlean Iulia indemnizația de eliberare din serviciu în legătură cu lichidarea unității în mărime de 19384,60 de lei, penalitatea pentru achitarea cu întârziere a plăților în mărime de 47060,56 de lei, calculul sumelor de compensare a pierderilor în mărime de 6457,61 de lei, în total suma de 72902,76 de lei;

- în beneficiul lui Mirocinic Anatolie indemnizația de eliberare din serviciu a salariatului angajat prin cumul, în legătură cu lichidarea unității în mărime de 3393,35 de lei, penalitatea pentru achitarea cu întârziere a plăților în mărime de 11353,79 de lei, calculul sumelor de compensare a pierderilor în mărime de 2252,85 de lei, în total suma de 16999,99 de lei;

- în beneficiul lui Moroșanu Gheorghe indemnizația de eliberare din serviciu în legătură cu lichidarea unității în mărime de 19678,01 de lei, penalitatea pentru achitarea cu întârziere a plăților în mărime de 37434,51 de lei, calculul sumelor de compensare a pierderilor în mărime de 3750,91 de lei, în total suma de 60863,43 de lei;

- în beneficiul lui Șevciuc Corneliu indemnizația de eliberare din serviciu a salariatului angajat prin cumul, în legătură cu lichidarea unității în mărime de 5962,32 de lei, penalitatea pentru achitarea cu întârziere a plăților în mărime de

20928,35 de lei, calculul sumelor de compensare a pierderilor în mărime de 4232,35 lei, în total suma de 31123,02 de lei;

- în beneficiul lui Sîrbu Veaceslav indemnizația de eliberare din serviciu în legătură cu lichidarea unității în mărime de 29498,34 de lei, penalitatea pentru achitarea cu întârziere a plăților în mărime de 52477,86 lei, calculul sumelor de compensare a pierderilor în mărime de 3738,13 de lei, în total suma de 85714,33 de lei;

- în beneficiul lui Sîrbu Viorica indemnizația de eliberare din serviciu în legătură cu lichidarea unității în mărime de 39446,74 de lei, penalitatea pentru achitarea cu întârziere a plăților în mărime de 71276,93 de lei, calculul sumelor de compensare a pierderilor în mărime de 5316,60 de lei, în total suma de 116070,26 de lei;

- în beneficiul lui Trofimov Maria indemnizația de eliberare din serviciu în legătură cu lichidarea unității în mărime de 61248,43 de lei, penalitatea pentru achitarea cu întârziere a plăților în mărime de 104360,37 de lei, calculul sumelor de compensare a pierderilor în mărime de 6831,81 de lei, în total suma de 172440,61 de lei;

- în beneficiul lui Țurcan Sergiu indemnizația de eliberare din serviciu în legătură cu lichidarea unității în mărime de 16075,33 de lei, penalitatea pentru achitarea cu întârziere a plăților în mărime de 34099,29 de lei, calculul sumelor de compensare a pierderilor în mărime de 4050,55 de lei, în total suma de 54225,17 de lei;

- în beneficiul lui Ungureanu Marcel indemnizația de eliberare din serviciu în legătură cu lichidarea unității în mărime de 10180,04 de lei, penalitatea pentru achitarea cu întârziere a plăților în mărime de 21921,86 de lei, calculul sumelor de compensare a pierderilor în mărime de 2664,80 de lei, în total suma de 34766,70 de lei;

- în beneficiul lui Zinenco Svetlana indemnizația de eliberare din serviciu în legătură cu lichidarea unității în mărime de 38944,42 de lei, penalitatea pentru achitarea cu întârziere a plăților în mărime de 66429,70 de lei, calculul sumelor de compensare a pierderilor în mărime de 4433,90 lei, în total suma de 109808,02 de lei. În rest, acțiunea s-a respins ca neîntemeiată (f.d. 234/235; vol.II, f.d.1/8, vol.III).

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

18. La 10 aprilie 2023, avocatul Melnic Eduard, acționând în interesele Consiliului raional Anenii Noi a declarat apel împotriva hotărârii din 24 martie 2023 a Judecătorei Anenii Noi, sediul Central, solicitând casarea acesteia cu emiterea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă cererea de chemare în judecată înaintată de către Moroșanu Vasile, Bogovic Olga, Belibov Mariana, Cîrlig Tatiana, Rarancean Elena, Avram Vladimir, Baciui Andrei, Beregoi Andrei, Buju Victor, Bragari Ana, Cazacu Oleg, Cebotari Dora, Gandraman

Mihai, Guzo Tatiana, Jizdan Natalia, Lincovschi Ivan, Marlean Iulea, Mirocinic Anatolie, Moroșanu Gheorghe, Sîrbu Veaceslav, Sîrbu Viorica, Șevciuc Corneliu, Țurcan Sergiu, Ungureanu Marcel, Karkouki Eugenia, Trofimov Maria și Zinenco Svetlana (f.d.35/36, vol.III), iar la 17 iulie 2023, prin intermediul Direcției de evidență și documentare procesuală a Curții de Apel Chișinău, a depus motivarea apelului (f.d.110/118, vol.III).

19. La 19 aprilie 2023, avocatul Ceban Vasile, acționând în interesele lui Moroșanu Vasile, Bogovic Olga, Belibov Mariana, a declarat apel împotriva hotărârii din 24 martie 2023 a Judecătoriei Anenii Noi, sediul Central, solicitând casarea parțială a acesteia cu emiterea unei noi hotărâri prin care să fie admisă integral cererea de chemare în judecată (f.d.59/63, vol.III), iar, la 18 iulie 2023, prin intermediul Direcției de evidență și documentare procesuală a Curții de Apel Chișinău, au depus motivarea apelului (f.d.128/134, vol.III).

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

20. Prin decizia din 19 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de avocatul Melnic Eduard, în interesele Consiliului raional Anenii Noi. S-a admis cererea de apel declarată de către avocatul Ceban Vasile, în interesele lui Moroșanu Vasile, Bogovic Olga, Belibov Mariana, Codreanu Parascovia, Cîrlig Tatiana, Rarancean Elena, Avram Vladimir, Baciui Andrei, Beregoi Andrei, Buju Victor, Bragari Ana, Cazacu Oleg, Cebotari Dora, Gandraman Mihai, Gumaniuc Rodica, Guzo Tatiana, Jizdan Natalia, Leu Andrei, Lincovschi Ivan, Marlean Iulea, Mirocinic Anatolie, Moroșanu Gheorghe, Ohrimovschi Vladimir, Sîrbu Veaceslav, Sîrbu Viorica, Stepaniuc Serghei, Șevciuc Corneliu, Triboi Elena, Tuchiluş Ivan, Țurcan Sergiu, Ungureanu Marcel, Vîzîi Victor, Iordan Valentina, Cioban Claudia, Cioban Maria, Karkouki Eugenia, Proțenco Olga, Pușcaș Olesea, Sacico Libovi, Trofimov Maria și Zinenco Svetlana. S-a casat parțial hotărârea din 24 martie 2023 a Judecătoriei Anenii Noi, sediul Central, în partea respingerii prejudiciului moral și în această parte s-a adoptat o hotărâre nouă prin care s-a încasat de la Consiliului raional Anenii Noi în beneficiul apelanților Moroșanu Vasile, Belibov Marianei, Rarancean Elenei, Avram Vladimir, Baciui Andrei, Beregoi Andrei, Bogovic Olga, Bragari Ana, Buju Victor, Cazacu Oleg, Cebotari Dorea, Cîrlig Tatiana, Gandraman Mihai, Guzo Tatiana, Jizdan Natalia, Karkouki Eugenia, Lincovschi Ivan, Marlean Iulia, Mirocinic Anatolie, Moroșanu Gheorghe, Șevciuc Corneliu, Sîrbu Veaceslav, Sîrbu Viorica, Trofimov Maria, Țurcan Sergiu, Ungureanu Marcel și Zinenco Svetlana prejudiciul moral în mărime de câte 5000,00 de lei pentru fiecare. În rest, hotărârea din 24 martie 2023 a Judecătoriei Anenii Noi, sediul Central, s-a menținut (f.d.773/74; 75/89, vol.IV).

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

21. La 19 februarie 2024, Consiliului raional Anenii Noi a declarat recurs preliminar, împotriva deciziei din 19 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău (f.d.95/100, vol.IV), prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel prin

care s-a respins apelul declarat de Consiliul raional Anenii Noi, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, iar la 15 iulie 2024, prin intermediul poștei electronice (f.d.171, vol.IV), a depus motivarea recursului (f.d.172/176, vol.IV).

22. În susținerea recursului s-au indicat motivele de drept și de fapt invocate pe parcursul examinării cauzei în instanța de apel, suplimentar invocându-se că decizia instanței de apel și hotărârea instanței de fond sunt subiective, unilaterale, contrare legii și au solicitat a fi casate deoarece instanțele de judecată inferioare nu au ținut cont de faptul că, la 22 aprilie 2021 la ședința extraordinară a Consiliului raional Anenii Noi a fost aprobată Decizia Consiliului raional Anenii Noi nr.02/05 din 22 aprilie 2021 „Cu privire la modificarea și completarea Deciziei Consiliului raional Anenii Noi nr.06/03 din 22 decembrie 2020 „Cu privire la aprobarea în redacție nouă a organigramei și statelor de personal ale Consiliului raional Anenii Noi”, funcțiile din cadrul subdiviziunilor nu au fost lichidate, respectiv angajații, urmau la propunerea șefului Direcției Generale Educație, Cultură și Turism Anenii Noi, să-și exprime acordul/dezacordul de a continua raportul de serviciu conform legislației în vigoare, la caz, potrivit art.213 alin.(2) din Codul Civil, după înregistrarea fuziunii persoana juridică absorbantă sau noua persoană juridică include în bilanțul său activele și pasivele persoanei juridice absorbite sau ale persoanelor juridice contopite, iar bunurile sînt înregistrate ca bunuri ale persoanei juridice absorbante sau ale noii persoanei juridice.

22.1. De asemenea, a menționat că conducerea Consiliului raional Anenii Noi împreună cu șeful Direcției Generale Educație, Cultură și Turism Anenii Noi, cât și reprezentanții Sindicatelor și a Inspecției Muncii de nenumărate ori au informat intimații despre dreptul lor de ași continua activitatea și despre necesitatea exprimării acordului în vederea perfectării contractelor individuale de muncă cu succesorul de drept al Secției Cultură și Turism (radiată), inclusiv și despre posibilitatea achitării datoriilor salariale, fapt confirmat prin multiplele scrisori expediate în adresa intimaților.

22.2. În aceste context, a menționat că instanțele de judecată ierarhic inferioare au examinat superficial cazul dat fără a se lua în considerație faptul că foștii angajați au fost informații de a încheia un contract nou cu agentul succesor și au primit salariile integral.

22.3. Suplimentar, a notat că Moroșanu Vasile și-a primit integral salariul și indemnizațiile de eliberare din serviciu, iar instanța de fond a dispus încasarea repetată a salariului și indemnizațiilor de eliberare din serviciu - încălcare necorectată nici de instanța de apel, fapt inacceptabil.

22.4. În continuarea, a ținut să menționeze faptul că Consiliul raional fiind fondator al Secției Cultură și Turism și-a onorat obligațiunile salariale ale secției în dată cu semnarea actului de primire predare din data 24 martie 2022 prin care au fost transmise activele și pasivele ale secției cultură și turism inclusiv datoriile salariale.

22.5. În acest sens, a susținut că instanțele de judecată ierarhic inferioare eronat au calificat că Consiliul raional Anenii Noi are calitatea de angajator obligându-l contrar legislației în vigoare să îndeplinească atribuțiile ce revin angajatorului, astfel, a considerat cauza dată nu s-a examinat fondul cauzei pe motiv că responsabil de toate acțiunile privind eliberarea intimaților din serviciu și achitarea fiecărei persoane pentru munca depusă, este responsabil angajatorul - Secția Cultură și Turism (la moment radiată), căruia urma să i se înainteze cereri prealabile, iar, ulterior succesori de drept devenind Direcția Generală Educație, Cultură și Turism Anenii Noi, care urma să fie atrasă în calitate de pârât și nu Consiliul raional Anenii Noi, ceea ce, servește drept temei de declarare a recursului.

23. La 17 iunie 2024, avocatul Igor Cegan, în interesele lui Vasile Moroșanu, de Vasile Moroșanu, Olga Bogovic, Mariana Belibov, Tatiana Cîrlig, Elena Rarancean, Vladimir Avram, Andrei Baci, Andrei Beregoi, Victor Buju, Ana Bragari, Oleg Cazacu, Dora Cebotari, Mihai Gandraman, Tatiana Guzo, Natalia Jizdan, Ivan Lincovschi, Iulea Marlean, Anatolie Mirocinic, Gheorghe Moroșanu, Veaceslav Sîrbu, Viorica Sîrbu, Corneliu Șevciuc, Sergiu Țurcan, Marcel Ungureanu, Eugenia Karkouki, Maria Trofimov și Svetlana Zinenco, au declarat recurs împotriva deciziei din 19 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care au solicitat admiterea recursului, casarea parțială a deciziei instanței de apel în partea neadmiterii integrale a cererii de chemare în judecată, cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri prin care a dispune încasarea din contul intimatului/pârâtului Consiliului raional Anenii Noi în beneficiul recurenților/reclamanților a indemnizațiilor pentru fiecare reclamant care urmau să fie achitate la concediere, penalităților pentru reținerea plăților în caz de eliberare din serviciu, conf. art.330 din Codul muncii, cât și calculul compensației pierderii unei părți din salariu, potrivit HG nr.535/2003 pentru persoanele disponibilizate în urma lichidării Secției Cultură și Turism a Consiliului Raional Anenii Noi conform informației actualizate de la până la data de 18 decembrie 2023, prezentată de firma de Audit „Ecofin-Audit-Service” SRL, precum și obligarea Consiliului raional Anenii Noi de a calcula și achita zilele de concediu nefolosit pentru fiecare reclamant și obligarea Consiliului raional Anenii Noi de a achita Premiul Anual în conformitate cu HG nr.1231/2018 pentru anul 2021 atribuit personalului din unitățile bugetare. În rest, dispozițiile deciziei din 19 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a le menține fără modificări.

24. În susținerea recursului s-au indicat motivele de drept și de fapt invocate pe parcursul examinării cauzei în instanța de apel, suplimentar invocându-se că instanța de apel nu s-a expus asupra tuturor motivelor invocate în cererea de apel și anume referitor la faptul că instanța de fond neîntemeiat a respins capătul de cerere referitor la obligarea Consiliului raional Anenii Noi de a calcula și achita zilele de concediu nefolosit și obligarea Consiliului raional Anenii Noi de a achita Premiul Anual în conformitate cu HG nr. 1231/2018 pentru anul 2021 atribuit personalului din unitățile bugetare, deși în conformitate cu prevederile art. 373 alin. (5) din Codul de procedură civilă

instanța de apel avea obligația de a se expue asupra tuturor motivelor și cerințelor invocate în cererea de apel.

24.1. Suplimentar au menționat că atât în instanța de fond reclamantii au prezentat informația prezentată de firma de Audit „Ecofin-Audit-Service” S.R.L nr. 01-10/34 din 21 martie 2023, care a stabilit în mod descifrat Indemnizațiile pentru fiecare reclamant care urmau a fi achitate la concediere, penalității pentru reținerea plăților în caz de eliberare din serviciu, conform art.330 din Codul muncii, cât și calculul compensației pierderii unei părți din salariu, conform HG nr.535/2003 pentru persoanele disponibilizate în urma lichidării Secției Cultură și Turism a Consiliului Raional Anenii Noi, cât și în instanța de apel, apelanții/reclamanți au prezenta o nouă informația prezentată de Firma de Audit „Ecofin-Audit-Service” S.R.L actualizată la data de 18 decembrie 2023, fiind prezentate calculele penalităților pentru perioada martie - decembrie 2023, inclusiv pînă la data examinării cererii de apel.

24.2. În acest sens, au notat că în pct. 56 din decizia contestată, instanța de apel a reținut că: „Din informația prezentată de Firma de Audit „Ecofin-Audit-Service” S.R.L, urmează calculul descifrat a indemnizației de concediere, penalității pentru reținerea plăților în caz de eliberare din serviciu, conform art.330 din Codul muncii, cât și calculul compensației pierderii unei părți din salariu, conform HG nr.535/2003 pentru persoanele disponibilizate în urma lichidării Secției Cultură și Turism a Consiliului Raional Anenii Noi (vol.II, f.d.212-219)”.

24.3. Astfel, au considerat că, deși obligată a se expune asupra admisibilității/inadmisibilității probelor prezentate suplimentar în instanța de apel, în partea motivantă a deciziei contestate nu vom regăsi o analiză a probei prezentate suplimentar precum și motivul pentru care instanța de apel nu a admis-o și nu a încasat sumele penalităților conform calculelor actualizate prezentate de Firma de audit „Ecofin-Audit-Service” SRL.

24.4. Or, potrivit practicii CEDO, atunci când un motiv (argument) invocat de o parte este decisiv pentru rezultatul procedurii, impune un răspuns specific și explicit din partea instanței (cauza Ruiz Torija împotriva Spaniei, pct. 30). Respectiv, pentru a face trimitere la o probă per ansamblu fără a fi reflectate în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea sau respingerea acesteia, nu poate fi calificat drept un răspuns specific și explicit, ci dimpotrivă lipsa acestuia ceea ce în opinia recurenților constituie o încălcare a art. 6&1 CEDO, și în același timp temei a recursului prevăzut de art. 432 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură civilă.

25. La 03 iulie 2024, Curtea Supremă de Justiție, prin intermediul poștei electronice, a expediat în adresa Consiliului raional Anenii Noi, copia recursului declarat de către Vasile Moroșanu, Olga Bogovic, Mariana Belibov, Tatiana Cîrlig, Elena Rarancean, Vladimir Avram, Andrei Baci, Andrei Beregoi, Victor Buju, Ana Bragari, Oleg Cazacu, Dora Cebotari, Mihai Gandraman, Tatiana Guzo, Natalia Jizdan, Ivan Lincovschi, Iulea Marlean,

Anatolie Mirocinic, Gheorghe Moroșanu, Veaceslav Sîrbu, Viorica Sîrbu, Corneliu Șevciuc, Sergiu Țurcan, Marcel Ungureanu, Eugenia Karkouki, Maria Trofimov, Svetlana Zinenco și de avocatul Igor Cecan, în interesele lui Vasile Moroșanu, Olgăi Bogovic și Marianeii Belibov, iar, în adresa avocatului Igor Cecan a expediat copia recursului declarat de Consiliul raional Anenii Noi, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele dosarului (f.d.151/152, vol.IV).

26. La 02 august 2024, Vasile Moroșanu, prin intermediul poștei electronice (f.d.159, vol.IV), iar, avocatul Igor Cecan, acționând în interesele lui Vasile Moroșanu, prin intermediul Secției documentare procesuală a cauzelor civile din cadrul Curții Supreme de Justiție, au depus referință la recursul declarat de Consiliul raional Anenii Noi, împotriva deciziei 19 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care au solicitat declararea acestuia ca inadmisibil (f.d.156/158, 160/161, vol.IV).

27. La 05 august 2024, prin intermediul poștei electronice (f.d.163, vol.IV), Consiliul raional Anenii Noi, a depus referința la cererea de recurs declarată de Vasile Moroșanu, Olga Bogovic, Mariana Belibov, Tatiana Cîrlig, Elena Rarancean, Vladimir Avram, Andrei Baciuc, Andrei Beregoi, Victor Bujuc, Ana Bragari, Oleg Cazacu, Dora Cebotari, Mihai Gandraman, Tatiana Guzo, Natalia Jizdan, Ivan Lincovschi, Iulea Marlean, Anatolie Mirocinic, Gheorghe Moroșanu, Veaceslav Sîrbu, Viorica Sîrbu, Corneliu Șevciuc, Sergiu Țurcan, Marcel Ungureanu, Eugenia Karkouki, Maria Trofimov, Svetlana Zinenco și de avocatul Igor Cecan, în interesele lui Vasile Moroșanu, Olgăi Bogovic și Marianeii Belibov, împotriva deciziei 19 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat respingerea recursurilor declarate de recurenții, admiterea recursului declarat de Consiliul raional Anenii Noi, cu casarea deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel (f.d.165/168, vol.IV).

28. La 26 septembrie 2024, Curtea Supremă de Justiție, prin intermediul poștei electronice, a expediat în adresa avocatului Igor Cecan, care acționează în interesele lui Vasile Moroșanu, Olgăi Bogovic și Marianeii Belibov, copia recursului motivat declarat de Consiliul raional Anenii Noi, pentru cunoștință, cu posibilitatea de depunere a referinței, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele dosarului (f.d.180/181, vol.IV).

29. La 30 septembrie 2024, prin intermediul poștei electronice (f.d.186, vol.IV), avocatul Igor Cecan, acționând în interesele lui Vasile Moroșanu, Olgăi Bogovic și Marianeii Belibov, iar, la 10 octombrie 2024, prin intermediul Secției documentare procesuală a cauzelor civile din cadrul Curții Supreme de Justiție, Vasile Moroșanu, au depus referințe suplimentare la recursul suplimentar declarat la 17 iulie 2024, de către Consiliul raional Anenii Noi, împotriva deciziei 19 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care au

solicitat declararea acestuia ca neîntemeiat și inadmisibil (f.d.182/182, 187/188, vol.IV).

30. La 18 noiembrie 2024, prin intermediul Secției documentare procesuală a cauzelor civile din cadrul Curții Supreme de Justiție, Olga Bogovic, Mariana Belibov, Tatiana Cîrlig, Elena Rarancean, Vladimir Avram, Andrei Baci, Andrei Beregoi, Victor Buju, Ana Bragari, Oleg Cazacu, Dora Cebotari, Mihai Gandraman, Tatiana Guzo, Natalia Jizdan, Ivan Lincovschi, Iulea Marlean, Anatolie Mirocinic, Gheorghe Moroșanu, Veaceslav Sîrbu, Viorica Sîrbu, Corneliu Șevciuc, Sergiu Țurcan, Marcel Ungureanu, Eugenia Karkouki, Maria Trofimov și Svetlana Zinenco, au depus referință la cererea de recurs declarată de Consiliul raional Anenii Noi, împotriva deciziei 19 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău (f.d.195/199, vol.IV).

TERMENUL DE DECLARARE A RECURSULUI

31. Art. 434 alin.(1)–(2) din Codul de procedură civilă, prevede următoarele:

„Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

32. Așadar, cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei în ședință publică la 19 decembrie 2023 (f.d. 73/74, vol.IV).

33. Totodată, din conținutul scrisorii de expediere a actului judecătoresc nr.3019 (f.d.93/94, vol.IV), rezultă că, la 07 mai 2024, prin intermediul poștei terestre, Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa participanților la proces, copia deciziei integrale din 19 decembrie 2023, însă, date privind recepționarea acesteia la materialele cauzei nu se regăsesc.

34. Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că recursul preliminar declarat la 19 februarie 2024 și recursul motivat declarat la 17 iunie 2024, de către Consiliul raional Anenii Noi, precum și recursul declarat de către Vasile Moroșanu, Olga Bogovic, Mariana Belibov, Tatiana Cîrlig, Elena Rarancean, Vladimir Avram, Andrei Baci, Andrei Beregoi, Victor Buju, Ana Bragari, Oleg Cazacu, Dora Cebotari, Mihai Gandraman, Tatiana Guzo, Natalia Jizdan, Ivan Lincovschi, Iulea Marlean, Anatolie Mirocinic, Gheorghe Moroșanu, Veaceslav Sîrbu, Viorica Sîrbu, Corneliu Șevciuc, Sergiu Țurcan, Marcel Ungureanu, Eugenia Karkouki, Maria Trofimov, Svetlana Zinenco și de avocatul Igor Cegan, în interesele lui Vasile Moroșanu, Olgă Bogovic și Marianei Belibov, la 17 iunie 2024, se consideră depuse în termenul stabilit de lege.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

35. Art. 434 alin.(1)-(2) din Codul de procedură civilă, prevede că:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. (2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

36. Art. 431 alin.(1)-(4) din Codul de procedură civilă, reglementează că:

„(1) Examinarea recursului împotriva deciziilor instanțelor de apel ține de competența Curții Supreme de Justiție.

(2) Asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

(3) Recursul considerat admisibil se examinează într-un complet din 3, 5 sau 9 judecători ai Curții Supreme de Justiție.

(4) Judecătorii care au examinat admisibilitatea recursului pot participa și la examinarea recursului în cauză.”

37. Art. 440 alin.(3) din Codul de procedură civilă, stabilește că:

„(3) Dacă este considerat admisibil, completul examinează recursul în fond.”

38. Art. 442 din Codul de procedură civilă, reglementează că:

„(1) Judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărârii contestate prin prisma temeiurilor prevăzute la art.432. Instanța invocă, din oficiu, neatragera în proces a persoanelor ale căror drepturi sunt lezate prin hotărâre.

(2) În recurs nu pot fi administrate noi probe, cu excepția celor care dovedesc cheltuielile de judecată și despăgubirile menționate la art.372 alin.(3). Aprecierea probelor dată de prima instanță și de instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeinic art.432 alin.(1) lit.e) sau în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului, prevederile art.372 se aplică în mod corespunzător.

(3) Instanța de recurs este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor esențiale invocate în recurs.”

39. Art. 444 din Codul de procedură civilă, reglementează că:

„Recursul considerat admisibil se examinează fără înștiințarea și audierea participanților la proces, cu excepția recursului în care se invocă întemeiat art.432 alin.(1) lit.b) și e). Completul poate decide și în alte cazuri invitarea participanților în ședință pentru a se pronunța cu privire la recursul considerat admisibil.”

40. Art. 445 din Codul de procedură civilă, stabilește că:

„(1) Instanța, după ce judecă recursul, este în drept: c) să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.”

41. Art. 432 din Codul de procedură civilă, reglementează că:

„(1) Recursul este admis dacă: e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor.”

42. Art. 373 alin.(1), (2) și (5) din Codul de procedură civilă, prevede că:

„(1) Instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

(2) În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au

importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

(5) Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.”

43. Art.238 din Codul de procedură civilă. prevede că:

„(2) Completul de judecată deliberează, sub conducerea președintelui ședinței, toate problemele prevăzute de lege care urmează să fie soluționate, apreciază probele, determină circumstanțele și caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admiterea acțiunii. Fiecare problemă urmează să fie pusă astfel încât să se poată da un răspuns afirmativ sau negativ.”

44. Art. 240 alin. (1), (3) din Codul de procedură civilă, stabilește că:

„(1) La deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii. (3) Instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.”

45. Art. Art.118 din Codul de procedură civilă, reglementează că:

„(1) Fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

(2) Partea care nu a exercitat pe deplin obligația de a dovedi anumite fapte este în drept să înainteze instanței judecătorești un demers prin care solicită audierea părții adverse în privința acestor fapte dacă solicitarea nu se referă la circumstanțele pe care instanța le consideră dovedite.

(3) Circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sînt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

(4) În cazul nerespectării prevederilor legii privind legalizarea probelor ori al pierderii unui document autentic, efectul defavorabil al nedovedirii afirmațiilor referitoare la circumstanțele de fapt ale cauzei va cădea asupra părții sau altui participant la proces care a avut posibilitatea și care trebuia să se asigure pînă la judecată cu probă veridică fără a suscita îndoieli.

(5) Instanța judecătorească (judecătorul) este în drept să propună părților și altor participanți la proces, după caz, să prezinte probe suplimentare și să dovedească faptele ce constituie obiectul probațiunii pentru a se convinge de veridicitatea lor.”

46. Art.130 din Codul de procedură civilă, stabilește că:

„(1) Instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

(2) Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor.

(3) Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei.

(4) Ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărîre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele.

(5) Proba este declarată ca fiind veridică dacă instanța constată prin cercetare și comparare cu alte probe că datele pe care le conține corespund realității.”

47. Art.9 din Codul de procedură civilă, prevede că:

„(1) Instanței judecătorești îi revine un rol diriguitor în organizarea și desfășurarea procesului, ale cărui limite și al cărui conținut sînt stabilite de prezentul cod și de alte legi.

(2) Instanța judecătorească explică participanților la proces drepturile și obligațiile lor procesuale, preîntîmpină asupra urmărilor pe care le poate implica exercitarea sau neexercitarea actului procesual, le acordă sprijin în exercitarea drepturilor, ordonă, la solicitarea părților și altor participanți la proces, prezentarea de probe care să contribuie la adoptarea unei hotărîri legale și întemeiate, conduce dezbaterile judiciare, informează părțile despre posibilitatea inițierii procesului de mediere și ia orice alte măsuri necesare bunei desfășurări a procesului, pune în discuția părților și altor participanți la proces orice împrejurare de fapt sau de drept, efectuează alte acțiuni prevăzute de lege.”

48. Art. 9 alin. (1) lit. n) din Codul muncii, reglementează că:

„(1) Salariatul are dreptul: n) la repararea prejudiciului material și a celui moral cauzat în legătură cu îndeplinirea obligațiilor de muncă, în modul stabilit de prezentul cod și de alte acte normative;”

49. Art. 86 alin.(1) lit.b) din Codul muncii, stabilește că:

„(1) Concedierea – desfacerea din inițiativa angajatorului a contractului individual de muncă pe durată nedeterminată, precum și a celui pe durată determinată – se admite pentru următoarele motive: b) lichidarea unității sau încetarea activității angajatorului persoană fizică;”

50. Art. 143 alin.(1)-(2) din Codul muncii, reglementează că:

„(1) Dacă nu se contestă cuantumul tuturor sumelor ce se cuvin salariatului de la unitate, efectuarea achitărilor se face: a) în caz de încetare a contractului individual de muncă cu un salariat care continuă să lucreze pînă în ziua eliberării din serviciu – în ziua eliberării; b) în caz de încetare a contractului individual de muncă cu un salariat care nu lucrează pînă în ziua eliberării din serviciu (concediu medical, absență nemotivată de la serviciu, privațiune de libertate etc.) – cel tîrziu în ziua imediat următoare zilei în care salariatul eliberat a cerut să i se facă achitățile; c) în caz de încetare a contractului individual de muncă prin demisie, înainte de expirarea termenelor indicate la art.85 alin.(1), (2) și (41) – în ziua eliberării sau la data agreeată de părți, dar nu mai tîrziu de data achitării salariului pentru luna în care a încetat contractul individual de muncă.

(2) Dacă se contestă cuantumul sumelor ce se cuvin salariatului la eliberare din serviciu, angajatorul este obligat, în orice caz, să-i plătească, în termenele prevăzute la alin.(1), suma necontestată.”

51. Art.145 alin.(1)-(2) din Codul muncii, stabilește că:

„(1) Compensarea pierderilor cauzate de neachitarea la timp a salariului se efectuează prin indexarea obligatorie și în mărime deplină a sumei salariului calculat dacă reținerea acestuia a constituit cel puțin o lună calendaristică de la data stabilită pentru achitarea salariului lunar.

(2) Compensarea prevăzută la alin.(1) se efectuează separat pentru fiecare lună, prin majorarea salariului în conformitate cu coeficientul inflației calculat în modul stabilit.”

52. Art. 186 din Codul muncii, reglementează că:

(1) Salariaților concediați în legătură cu lichidarea unității sau cu încetarea activității angajatorului persoană fizică (art.86 alin.(1) lit.b)), sau cu reducerea numărului ori a statelor de personal la unitate (art.86 alin.(1) lit.c)) li se garantează:

a) pentru prima lună, plata unei indemnizații de eliberare din serviciu egală cu mărimea sumată a unui salariu mediu săptămânal pentru fiecare an complet lucrat la unitatea în cauză, dar nu mai mare decât șase salarii medii lunare și nu mai mică decât un salariu mediu lunar. Dacă unitatea a fost succesorul de drept al unei unități reorganizate anterior și contractul individual de muncă cu salariații în cauză nu a încetat anterior (art.81), se vor lua în calcul toți anii de activitate. În cazul în care salariatul care este concediat a activat la unitate cu contract individual de muncă în mai multe perioade de timp, în calcul se vor lua anii complet lucrați de la încheierea ultimului contract individual de muncă;

b) pentru a doua lună, plata unei indemnizații de eliberare din serviciu egală cu cuantumul salariului mediu lunar dacă persoana concediată nu a fost plasată în câmpul muncii;

c) pentru a treia lună, plata unei indemnizații de eliberare din serviciu egală cu cuantumul salariului mediu lunar, dacă persoana concediată nu a fost plasată în câmpul muncii;

d) la lichidarea unității, prin acordul scris al părților, achitarea integrală a sumelor legate de concedierea salariatului pe toate 3 luni, la data concedierii.”

53. Art.197¹ alin.(1), (2) din Codul muncii, prevede că:

„(1) În caz de reorganizare a unității, schimbare a tipului de proprietate sau a proprietarului acesteia, cesionarul preia toate drepturile și obligațiile existente la data producerii evenimentului ce decurg din contractele individuale de muncă și din contractele colective de muncă în vigoare.

(2) Reorganizarea unității, schimbarea tipului de proprietate sau a proprietarului acesteia nu constituie, în sine, temeiuri de încetare a contractului individual de muncă (cu excepțiile prevăzute la art.86 alin.(1) lit.f)). Totodată, concedierea salariaților poate interveni, în asemenea cazuri, ca urmare a reducerii numărului sau a statelor de personal din unitate.”

54. Art. 274 din Codul muncii, reglementează că:

„La desfacerea contractului individual de muncă cu salariatul angajat prin cumul, în legătură cu lichidarea unității, cu reducerea numărului sau a statelor de personal sau în cazul încheierii unui contract individual de muncă cu o altă persoană care va exercita profesia (funcția) respectivă ca profesie (funcție) de bază, acestuia i se plătește o indemnizație de eliberare din serviciu în mărimea salariului său mediu lunar.”

55. Art. 327 alin. (1) din Codul muncii, prevede că:

„(1) Partea contractului individual de muncă (angajatorul sau salariatul) care a cauzat, în legătură cu exercitarea obligațiilor sale de muncă, un prejudiciu material și/sau moral celeilalte părți repară acest prejudiciu conform prevederilor prezentului cod și al altor acte normative.”

56. Art. 329 din Codul muncii, stabilește că:

(1) Angajatorul este obligat să repare integral prejudiciul material și cel moral cauzat salariatului în legătură cu îndeplinirea de către acesta a obligațiilor de muncă, în cazul discriminării salariatului la locul de muncă sau ca rezultat al privării ilegale de posibilitatea de a munci, dacă prezentul cod sau alte acte normative nu prevăd altfel.

(2) Prejudiciul moral se repară în formă bănească sau într-o altă formă materială determinată de părți. Litigiile și conflictele apărute în legătură cu repararea prejudiciului

moral se soluționează de instanța de judecată, indiferent de mărimea prejudiciului material ce urmează a fi reparat.

57. Art. 330 alin. (1) lit. e) și f), alin. (2) din Codul muncii, prevede că:

„(1) Angajatorul este obligat să compenseze persoanei salariul pe care aceasta nu l-a primit, în toate cazurile privării ilegale de posibilitatea de a munci. Această obligație survine, în particular, în caz de:

e) reținere a plății salariului;

f) reținere a tuturor plăților sau a unora din ele în caz de eliberare din serviciu;

(2) În caz de reținere, din vina angajatorului, a salariului (art.142), a indemnizației de concediu (art.117), a plăților în caz de eliberare (art.143) sau a altor plăți (art.123, 124, 127, 139, 186, art.225 alin.(8) etc.) convenite salariatului, acestuia i se plătesc suplimentar, pentru fiecare zi de întârziere, 0.3 la sută din suma neplătită în termen.”

58. Art. 35 alin. (1) din Legea salarizării nr. 847 din 2002, stabilește că:

„(1) Compensarea pierderii unei părți din salariu în legătură cu încălcarea termenelor de plată a acestuia se efectuează prin indexarea obligatorie și în mărime deplină a sumei salariului calculat dacă reținerea acestuia a constituit o lună calendaristică și mai mult după expirarea lunii următoare lunii pentru care urma să se plătească salariul.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

59. Inițial, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că reținând prevederile art. 444 din Codul de procedură civilă, enunțat la punctul 39, a decis examinarea cererilor de recurs fără înștiințarea participanților la proces, cu plasarea datei ședinței pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, fiind inoportună invitarea părților, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs precum și în referință au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței examinarea acestuia.

60. În continuare, studiind materialele dosarului, prin prisma normelor de drept aplicabile speței, îndeosebi a prevederilor enunțate la punctele 41,42 din prezenta decizie, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, casarea deciziei instanței de apel și remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, din motivele ce succed.

61. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră imperioase dezideratele Curții Europene a Drepturilor Omului reținute în cauza Zubac v. Croația (hotărârea din 05 aprilie 2018) potrivit căroră, din moment ce preeminența dreptului constituie un principiu fundamental al democrației și al Convenției, nu putea exista nicio așteptare, în baza Convenției sau de altă natură, potrivit căreia Curtea Supremă trebuia să ignore sau să nu aibă în vedere nereguli procedurale evidente.

62. Recapitulând esența litigiului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că reclamantii Moroșanu Vasile, Bogovic Olga, Belibov Mariana, Cîrlig Tatiana, Rarancean Elena, Avram Vladimir, Baciui Andrei, Beregoi Andrei, Buju Victor, Bragari Ana, Cazacu Oleg, Cebotari Dora, Gandraman Mihai, Guzo Tatiana, Jizdan Natalia, Lincovschi Ivan, Marlean Iulea, Mirocinic Anatolie, Moroșanu Gheorghe, Sîrbu Veaceslav, Sîrbu

Viorica, Șevciuc Corneliu, Țurcan Sergiu, Ungureanu Marcel, Karkouki Eugenia, Trofimov Maria și Zinenco Svetlana înaintând acțiune împotriva Consiliului raional Anenii Noi, inițial au solicitat obligarea pârâtului să achite integral salariile restante ale salariaților Secției Cultură și Turism și a instituțiilor subordonate ei pentru perioada 01 iunie 2021 - până la adoptarea hotărârii; obligarea Consiliului raional Anenii Noi (Direcția Finanțe) să achite contribuțiile de asigurări sociale de stat rezultate din raporturile juridice de muncă stabilite cu salariații Secției Cultură și Turism și a instituțiilor subordonate ei pentru perioada 01 iunie 2021 - până la adoptarea hotărârii; încasarea din contul Consiliului raional Anenii Noi (Direcția Finanțe) a cheltuielilor de judecată.

63. Ulterior, pe parcursul examinării cauzei, reclamantii și-au completat acțiunea cu pretenții accesorii, solicitând și obligarea Consiliului raional Anenii Noi să achite integral penalitățile de întârziere, indemnizațiile de concediere și alte plăți aferente pentru perioada 01 iunie 2021 - până la adoptarea hotărârii, încasarea prejudiciului moral în mărime de câte 5000,00 de lei pentru fiecare reclamant.

64. Fiind investită cu judecarea cauzei, Judecătoria Anenii Noi, sediul Central, prin hotărârea din 24 martie 2023, a ajuns la concluzia de a admite parțial cererea de chemare în judecată înaintată de către Moroșanu Vasile, Bogovic Olga, Belibov Mariana, Cîrlig Tatiana, Rarancean Elena, Avram Vladimir, Baci Andrei, Beregoi Andrei, Buju Victor, Bragari Ana, Cazacu Oleg, Cebotari Dora, Gandraman Mihai, Guzo Tatiana, Jizdan Natalia, Lincovschi Ivan, Marlean Iulea, Mirocinic Anatolie, Moroșanu Gheorghe, Sîrbu Veaceslav, Sîrbu Viorica, Șevciuc Corneliu, Țurcan Sergiu, Ungureanu Marcel, Karkouki Eugenia, Trofimov Maria și Zinenco Svetlana. A încasa din contul Consiliului raional Anenii Noi în beneficiul reclamantilor indemnizația de eliberare din serviciu în legătură cu lichidarea unității, indemnizația unică, penalitatea pentru achitarea cu întârziere a plăților, precum și calculul sumelor de compensare a pierderilor. În rest, acțiunea s-a respins ca neîntemeiată (f.d. 234/235; vol.II, f.d.1/8, vol.III).

65. Pentru a hotărî astfel, instanța de fond a constatat că pentru perioada iunie 2021 – 23 decembrie 2021, pârâtul a format restanțe salariale față de reclamantii, care au fost stinse abia în baza ordinului Direcției Generale Educație, Cultură și Turism Anenii Noi din 05 aprilie 2022, însă indemnizațiile de eliberare din serviciu în legătură cu lichidarea unității, cât și penalitățile create în urma achitării cu întârziere a plăților, fără un motiv plauzibil, nu au fost achitate reclamantilor, fapt expres confirmat prin actul eliberat de Direcția Generală Educație, Cultură și Turism Anenii Noi în pct.1, unde s-a indicat „salariul total general fără penalități și indemnizații de eliberare”.

66. Instanța de judecată a respins ca neîntemeiate alegațiile reprezentantului pârâtului cu privire la faptul că, Secția Cultură și Turism, în mod special conducătorul ei, se face responsabil de achitarea plăților salariale, or, potrivit art. 197¹ alin.(1)-(2) din Codul Muncii, se indică expres că, în caz de

reorganizare a unității, schimbare a tipului de proprietate sau a proprietarului acesteia, cesionarul preia toate drepturile și obligațiile existente la data producerii evenimentului ce decurge din contractele individuale de muncă și din contractele colective de muncă în vigoare. Reorganizarea unității, schimbarea tipului de proprietate sau a proprietarului acesteia nu constituie, în sine, temeiuri de încetare a contractului individual de muncă (cu excepțiile prevăzute la art.86 alin.(1) lit.f) din Codul Muncii). Totodată, concedierea salariaților poate interveni, în asemenea cazuri, ca urmare a reducerii numărului sau a statelor de personal din unitate.

67. Astfel, reținând că reclamanților li s-a acordat doar salariul, însă plata în cauză a fost efectuată cu întârziere, instanța de judecată a ajuns la concluzia admiterii pretenției reclamanților cu privire la încasarea penalităților pentru achitarea cu întârziere a plăților.

68. Suplimentar, instanța de fond a conchis că pretențiile reclamanților cu privire la indemnizația de eliberare din serviciu în legătură cu lichidarea unității și încasarea sumelor de compensare a pierderilor la fel urmează a fi admise ca întemeiate, or, salariaților concediați în legătură cu lichidarea unității li se garantează plata unei indemnizații de eliberare din serviciu calculată și efectuată în conformitate cu art. 186 din Codul Muncii (pentru persoanele angajate de bază) ori în conformitate cu art. 274 din Codul Muncii (pentru persoanele angajate prin cumul). Concomitent, potrivit alin.(6) art. 42 din Legea nr.158/2008, în cazul lichidării autorității publice, al reducerii efectivului de personal sau al lichidării funcției publice, funcționarii publici eliberați din funcție, beneficiază de plata unei indemnizații de șomer în mărime de un salariu mediu lunar și a unei indemnizații de eliberare din serviciu calculate în corespundere cu vechimea în serviciul public după cum urmează: a) în mărime de 2 salarii medii lunare - pentru o vechime de la 2 la 7 ani; în mărime de 4 salarii medii lunare - pentru o vechime de la 7 la 15 ani; în mărime de 6 salarii medii lunare - pentru o vechime mai mare de 15 ani.

69. În motivarea respingerii pretenției reclamanților cu privire la încasarea prejudiciului moral în mărime de câte 5000,00 de lei pentru fiecare reclamant, instanța de judecată a reținut că, deși, aceasta se întemeiază pe prevederile art.90 alin.(2) lit.c), alin.(3) din Codul muncii, nu a fost nici înaintată în prealabil pârâtului Consiliului Raional Anenii Noi, nici motivată legal în cadrul cererii de chemare în judecată depuse ulterior de concretizare, or pentru faptul invocat că reclamanților nu li s-a achitat integral și la timp salariile, instanța de judecată deja a dispus sancționarea pecuniară legală în beneficiul reclamanților sub formă de penalități pentru achitarea cu întârziere a plăților respective, astfel încât admiterea încasării prejudiciului moral pretins cauzat pe același motiv de neplată la timp a salariilor, va constitui o îmbogățire fără justă cauză a reclamanților, care inițial nici nu a pretins cauzarea căruiva prejudiciu moral din partea angajatorului.

70. Referitor la respingerea compensării cheltuielilor de judecată din contul pârâtului Consiliului raional Anenii Noi, instanța de fond a constatat că nu a fost demonstrată suportarea cărorva cheltuieli de judecată.

71. Cerința reclamanților cu privire la obligarea Consiliului raional Anenii Noi să achite contribuțiile de asigurări sociale de stat rezultate din raporturile juridice de muncă stabilite cu salariații Secției Cultură și Turism și a instituțiilor subordonate ei, au fost respinse de către instanța de fond din considerentul inadmisibilității legale din partea reclamanților de a pretinde executarea altor obligații din partea pârâtului Consiliului raional Anenii Noi în contul și interesul fondului de asigurări sociale.

72. Judecând cauza în ordine de apel, Curtea de apel Chișinău, prin decizia din 19 decembrie 2023 a respins apelul declarat de avocatul Melnic Eduard, în interesele Consiliului raional Anenii Noi. A admis cererea de apel declarată de către avocatul Ceban Vasile, în interesele lui Moroșanu Vasile, Bogovic Olga, Belibov Mariana, Codreanu Parascovia, Cîrlig Tatiana, Rarancean Elena, Avram Vladimir, Baciui Andrei, Beregoi Andrei, Bujă Victor, Bragari Ana, Cazacu Oleg, Cebotari Dora, Gandraman Mihai, Gumaniuc Rodica, Guzo Tatiana, Jizdan Natalia, Leu Andrei, Lincovschi Ivan, Marlean Iulea, Mirocinic Anatolie, Moroșanu Gheorghe, Ohrimovschi Vladimir, Sîrbu Veaceslav, Sîrbu Viorica, Stepaniuc Serghei, Șevciuc Corneliu, Triboi Elena, Tuchiluş Ivan, Țurcan Sergiu, Ungureanu Marcel, Vîzii Victor, Iordan Valentina, Cioban Claudia, Cioban Maria, Karkouki Eugenia, Proțenco Olga, Pușcaș Olesea, Sacico Libovi, Trofimov Maria și Zinenco Svetlana. A casat parțial hotărârea din 24 martie 2023 a Judecătoria Anenii Noi, sediul Central, în partea respingerii prejudiciului moral și în această parte s-a adoptat o hotărâre nouă prin care a încasat de la Consiliului raional Anenii Noi în beneficiul apelanților Moroșanu Vasile, Belibov Mariane, Rarancean Elenei, Avram Vladimir, Baciui Andrei, Beregoi Andrei, Bogovic Olga, Bragari Ana, Bujă Victor, Cazacu Oleg, Cebotari Dorea, Cîrlig Tatiana, Gandraman Mihai, Guzo Tatiana, Jizdan Natalia, Karkouki Eugenia, Lincovschi Ivan, Marlean Iulia, Mirocinic Anatolie, Moroșanu Gheorghe, Șevciuc Corneliu, Sîrbu Veaceslav, Sîrbu Viorica, Trofimov Maria, Țurcan Sergiu, Ungureanu Marcel și Zinenco Svetlana prejudiciul moral în mărime de câte 5000,00 de lei, pentru fiecare. În rest, hotărârea din 24 martie 2023 a Judecătoria Anenii Noi, sediul Central, a fost menținută (f.d.73/74; 75/89, vol.IV).

73. Pentru a decide astfel, instanța de apel analizând prevederile art. 9 alin. (1) lit. n), art. 86 alin.(1) lit.b), art. 186, art. 274, art. 143, art.145, art. 327 alin. (1), art. 329, art. 330 alin. (1) lit. e) și f), art. 330 alin. (2) din Codul muncii, prevederile art. 35 alin. (1) din Legea salarizării nr. 847 din 2002, în coraport cu suportul probatoriu anexat la materialele cauzei, prin prisma argumentelor invocate în cererile de apel a conchis că prima instanță la pronunțarea hotărârii, deși a determinat corect raportul juridic dedus judecății și a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, a aplicat eronat

norma de drept material ce ține de încasarea prejudiciului moral, situație ce impune casarea parțială a actului judecătoresc contestat.

74. Subsecvent, instanța de apel a subliniat că în fond litigiul se bazează pe încasarea indemnizației de eliberare, indemnizației unice, penalității, compensației pierderilor cauzate de neachitarea la timp a salariului, precum și a prejudiciului moral cauzat, or, salariul restant a fost achitat.

75. Cu privire la acest aspect, instanța de apel a notat că legislația muncii garantează salariaților concediați în legătură cu lichidarea unității dreptul de a beneficia de indemnizație de eliberare din serviciu.

76. Totodată, instanța de apel a considerat necesar de a menționa faptul că termenele la care angajatorul este obligat să plătească salariul pentru salariați, precum și periodicitatea achitării salariului, sunt stabilite de contractul individual de muncă, iar, în caz de reținere din vina angajatorului a salariului, legislația muncii garantează salariatului dreptul de a solicita suplimentar, pentru fiecare zi de întârziere, 0,3 la sută din suma neplătită în termen (art. 330 alin.(2) din Codul muncii); dreptul de a solicita compensarea pierderilor cauzate de neachitarea la timp a salariului (art.145 din Codul muncii).

77. În virtutea acestui fapt instanța de apel a reținut ca fiind corectă motivarea efectuată de către instanța de fond a admiterii de către angajator a restanței la plata salariului, a neachitării indemnizației de eliberare, a faptului că reținerea salariului și altor plăți a generat dreptul salariaților la încasarea penalităților pentru achitarea cu întârziere a plăților, precum și dreptul de le fi compensate pierderile cauzate de neachitarea la timp a salariului prin indexarea obligatorie și în mărime deplină a sumei salariului, iar pentru a nu admite repetări inutile, instanța de apel le va însuși.

78. În această ordine de idei, instanța de apel a menționat că prima instanță corect a reținut la caz, prevederile art. 197¹ alin.(1)-(2) din Codul muncii, care stabilesc că în caz de reorganizare a unității, schimbare a tipului de proprietate sau a proprietarului acesteia, cesionarul preia toate drepturile și obligațiile existente la data producerii evenimentului ce decurge din contractele individuale de muncă și din contractele colective de muncă în vigoare, a constatat că obligațiile de plată a salariilor, indemnizațiilor și altor datorii salariale subsidiare existente din data reorganizării locului de muncă al salariaților au trecut în sarcina Direcției Generale Educație, Cultură și Turism ca succesori de drepturi și obligații.

79. La fel, instanța de apel a stabilit că Direcția Generală Educație, Cultură și Turism a fost constituită în baza Deciziei Consiliului raional Anenii Noi nr. 06/03 din 22 decembrie 2020, fiind finanțată de la bugetul Consiliului raional Anenii Noi.

80. În aceste circumstanțe, instanța de apel a notat că prima instanță întemeiat a respins argumentele pârâtului cu privire la faptul că, Secția Cultură și Turism, în mod special conducătorul ei, se face responsabil de achitarea plăților salariale, or, din conținutul Dispoziției președintelui r-lui Ion Vicol

nr.183-P din 27 mai 2021, prin care s-a dispus preavizarea lui Moroșanu Vasile despre posibila disponibilizare în legătură cu reorganizarea prin fuziune (absorție) a Secției Cultură și Turism cu Direcția Educație Anenii Noi, precum și pusă în sarcina acestuia preavizarea angajaților din cadrul Secției Cultură și Turism despre posibila disponibilizare, începând cu 28 mai 2021, nu urmează că aceasta a fost adusă la cunoștința lui Moroșanu Vasile, mai mult, responsabil de executarea Dispoziției menționate a fost numit vicepreședintele raionului, iar din suportul probatoriu nu urmează că acesta a întreprins careva acțiuni în vederea executării Deciziei respective.

81. În aceste circumstanțe, instanța de apel a reținut că într-adevăr, din materialele cauzei urmează calcularea salariului și indemnizației de eliberare pentru Moroșan Vasile, însă în lipsa documentelor de plată înscrisurile date nu probează achitarea efectivă a salariului.

82. La acest capitol, instanța de apel a menționat că, întrucât avocatul Melnic Eduard, în interesele Consiliului raional Anenii Noi a invocat circumstanțe în susținerea obiecțiilor împotriva hotărârii contestate, acesta urma să le dovedească, or, potrivit art.122 alin.(1) din Codul de procedură civilă, prevede că: „circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante.”

83. Respectiv, în accepțiunea instanței de apel realizarea unui drept nu se face gratuit, fără a fi supus unor rigori procedurale în ceea ce privește respectarea sarcinii probațiunii, or, apelantul Consiliului raional Anenii Noi prin prisma raționamentului instituit la art.118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, urmează să demonstreze temeinicia obiecțiilor, iar, la caz, avocatul Melnic Eduard nu a realizat pe deplin această sarcină legală.

84. În ceea ce privește pretenția reclamanților privind încasarea prejudiciului moral, instanța de apel a reținut că, textele legii ce reglementează expres obligarea angajatorului la plata prejudiciilor morale, specifică următoarele situații în care se angajează obligația angajatorului de a recupera prejudiciul moral cauzat salariatului, și anume: a) neîndeplinirii de către angajator a obligațiilor asumate prin contractul individual de muncă; b) privarea ilegală a salariatului de posibilitatea de a munci; c) refuzul neîntemeiat de angajare a persoanei. Pentru tragerea la răspundere a angajatorului este necesară constatarea existenței cumulative a următoarelor elemente: - să existe fapta ilicită a angajatorului; - salariatul să fi suferit un prejudiciu material și/sau moral în legătură cu prestarea muncii; - să existe o legătură de cauzalitate între fapta ilicită și prejudiciul cauzat; - să existe culpa angajatorului.

85. În aceste circumstanțe, instanța de apel a considerat necesar de menționat faptul că cazurile legate de privarea ilegală a salariatului de posibilitatea de a munci sunt enumerate expres la art. 330 din Codul muncii, printre care și reținerea salariului și altor plăți în caz de eliberare.

86. Așadar, în condiția în care angajatorul este obligat să repare prejudiciul moral cauzat salariatului ca rezultat al privării ilegale de posibilitatea de a munci, instanța de apel a concluzionat că în speță sunt prezentate condițiile legale prevăzute la art. 329 din Codul muncii.

87. Astfel, în sensul normelor enunțate, instanța de apel a constatat că prima instanță eronat a conchis că dacă a sancționat pecuniar angajatorul, încasând penalitatea pentru achitarea cu întârziere a plăților, încasarea prejudiciului moral pe același motiv va constitui o îmbogățire fără justă cauză a reclamantilor, or, influențată de caracterul social pronunțat al relațiilor de muncă, această obligație a angajatorului nu este una alternativă, norma legală de la art. 329 din Codul muncii indicând expres că angajatorul este obligat să repare integral atât prejudiciul material cât și cel moral cauzat salariatului.

88. Prin urmare, instanța de apel a conchis necesar de a încasa de la Consiliului raional Anenii Noi în beneficiul apelanților Moroșanu Vasile, Belibov Mariana, Rarancean Elena, Avram Vladimir, Baciui Andrei, Beregoi Andrei, Bogovic Olga, Bragari Ana, Bujă Victor, Cazacu Oleg, Cebotari Dorei, Cîrlig Tatiane, lui Gandraman Mihai, Guzo Tatiane, Jizdan Nataliei, Karkouki Eugenia, Lincovschi Ivan, Marlean Iulia, Mirocinic Anatolie, Moroșanu Gheorghe, Șevciuc Corneliu, Sîrbu Veaceslav, Sîrbu Viorica, Trofimov Maria, Țurcan Sergiu, Ungureanu Marcel și Zinenco Svetlanei prejudiciul moral în mărime de câte 5000,00 de lei pentru fiecare.

89. În consecință, dat fiind faptul că s-a stabilit temeinicia pretenției privind încasarea prejudiciului moral, instanța de apel a ajuns la concluzia de a respinge apelul declarat de avocatul Melnic Eduard, în interesele Consiliului raional Anenii Noi și a admite apelul declarat de avocatul Ceban Vasile, în interesele lui Moroșanu Vasile, Bogovic Olgăi, Belibov Mariane, Cîrlig Tatiane, Rarancean Elenei, Avram Vladimir, Baciui Andrei, Beregoi Andrei, Bujă Victor, Bragari Anei, Cazacu Oleg, Cebotari Dorei, Gandraman Mihai, Guzo Tatiane, Jizdan Nataliei, Lincovschi Ivan, Marlean Iuliei, Mirocinic Anatolie, Moroșanu Gheorghe, Sîrbu Veaceslav, Sîrbu Vioricăi, Șevciuc Corneliu, Țurcan Sergiu, Ungureanu Marcel, Karkouki Eugeniei, Trofimov Mariei, Zinenco Svetlanei, cu casarea parțială a hotărârii primei instanțe, în partea respingerii pretențiilor privind încasarea prejudiciului moral.

90. Judecând cauza în ordine de recurs, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că instanța de apel, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, nu s-a lămurit cu situația de fapt sub toate aspectele, neclarificând toate circumstanțele de fapt și raporturile juridice care au importanța pentru soluționarea cauzei, nu a dat o apreciere corespunzătoare probelor din dosar, criteriu, care presupune și aplicarea corectă a normelor de drept material.

91. În susținerea concluziei enunțate, analizând legalitatea actului judecătoresc contestat, prin prisma argumentelor și concluziilor invocate de instanța ierarhic inferioară și participanții la proces și reieșind din materialele

cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că instanța de apel examinând cauza în ordine de apel nu s-a expus asupra cerințelor privind obligarea Consiliului raional Anenii Noi să achite reclamanților Moroșanu Vasile, Belibov Marianeii, Rarancean Elenei, Avram Vladimir, Baciui Andrei, Beregoi Andrei, Bogovic Olga, Bragari Ana, Buju Victor, Cazacu Oleg, Cebotari Dorea, Cîrlig Tatiana, Gandraman Mihai, Guzo Tatiana, Jizdan Natalia, Karkouki Eugenia, Lincovschi Ivan, Marlean Iulia, Mirocinic Anatolie, Moroșanu Gheorghe, Șevciuc Corneliu, Sîrbu Veaceslav, Sîrbu Viorica, Trofimov Maria, Țurcan Sergiu, Ungureanu Marcel și Zinenco Svetlana premiul anual în conformitate cu HG nr. 1231/2018 pentru anul 2021 atribuit personalului din unitățile bugetare, precum și obligarea Consiliului raional Anenii Noi de a calcula și achita indemnizația pentru concediu nefolosit fiecărui reclamant.

92. La fel, instanța de recurs consideră necesar de menționa faptul că din conținutul deciziei contestate nu rezultă că instanța de apel nu a verificat și nici nu s-a expus cu privire la corectitudinea calculării sumelor dispuse spre încasare de către instanța de fond din contul Consiliului raional Anenii Noi în beneficiul reclamanților cu titlu de indemnizație de eliberare din serviciu în legătură cu lichidarea unității, cu titlu de indemnizație unică, cu titlu de penalitate pentru achitarea cu întârziere a plăților, și calculul sumelor de compensare a pierderilor, dacă corespund cu sumele din raportul nr. 01-10/34 din 21 martie 2023, întocmit de firma de Audit SRL „Ecofin-Audit-Service”. Or, sumele dispuse spre încasare prin hotărârea instanței de fond și menținute prin decizia instanței de apel diferă și nu sunt clare, mai mult ca atât din conținutul actelor de dispoziție emise de instanțele ierarhic inferioare nu se atestă formula de calcul.

93. În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reiterează că întru judecarea justă și corectă a litigiului, urmare a identificării în substanță a obiectului litigiului, instanța de apel era obligată să se expună și să dea apreciere tuturor motivelor invocate în apel, fapt ce direct rezultă din prevederile art. 373 alin. (1), (5) din Codul de procedură civilă, fără a se limita la examinarea superficială a cauzei, în lipsa clarificării tuturor împrejurărilor relevante speței.

94. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție subliniază că neexaminarea în fond de către instanța de apel a pretențiilor reclamanților privind obligarea Consiliului raional Anenii Noi să achite reclamanților Moroșanu Vasile, Belibov Marianeii, Rarancean Elenei, Avram Vladimir, Baciui Andrei, Beregoi Andrei, Bogovic Olga, Bragari Ana, Buju Victor, Cazacu Oleg, Cebotari Dorea, Cîrlig Tatiana, Gandraman Mihai, Guzo Tatiana, Jizdan Natalia, Karkouki Eugenia, Lincovschi Ivan, Marlean Iulia, Mirocinic Anatolie, Moroșanu Gheorghe, Șevciuc Corneliu, Sîrbu Veaceslav, Sîrbu Viorica, Trofimov Maria, Țurcan Sergiu, Ungureanu Marcel și Zinenco Svetlana premiul anual în conformitate cu HG nr. 1231/2018 pentru anul 2021 atribuit personalului din unitățile bugetare, precum și obligarea Consiliului

raional Anenii Noi de a calcula și achita zilele de concediu nefolosit pentru fiecare reclamant, constituie o împrejurare de natură să-i îngreiească recurenților, în mod nejustificat, dreptul de acces liber la justiție, garantat inter alia de art. 6 § 1 din Convenție.

95. În context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reamintește că articolul 6 § 1 din Convenție implică, din partea „instanței”, obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, a argumentelor și a probelor prezentate de către părți (a se vedea cauza *Perez v. Franța* [MC], nr. 47287/99 din 12 februarie 2004, § 80; cauza *Loupas v. Grecia*, nr. 21268/16 din 20 iunie 2019, § 37; cauza *Capacchione v. Republica Moldova* din 30 noiembrie 2021, § 19).

96. De asemenea, potrivit jurisprudenței constante a Curții Europene pentru Drepturile Omului, acest articol obligă instanțele să își motiveze deciziile sale. Întinderea obligației de motivare poate varia în funcție de natura deciziei și trebuie analizată în lumina circumstanțelor fiecărei cauze. Fără a necesita un răspuns detaliat la fiecare argument invocat de către un reclamant, această obligație presupune, totuși, că o parte la procedura judiciară poate aștepta un răspuns specific și explicit la acele argumente care sunt decisive pentru rezultatul procedurii în cauză (a se vedea cauza *Paixão Moreira Sá Fernandes v. Portugalia*, nr. 78108/14 din 25 februarie 2020, § 71 și cauzele citate în aceasta; precum și cauza *Caraman v. Republica Moldova* din 16 februarie 2021, § 23).

97. În atare circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursurile, de a casa decizia din 19 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, cu remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Centru (anterior Curtea de Apel Chișinău), în alt complet de judecată, deoarece omisiunile judiciare constatate nu pot fi corectate de instanța de recurs.

98. La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și, în cele din urmă, să emită o hotărâre întemeiată.

99. Ținând cont de cele expuse supra și în temeiul art. 440 alin. (3), art. 444, art.445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI

Admite cererea de recurs declarate de către Consiliul raional Anenii Noi, de către Vasile Moroșanu, Olga Bogovic, Mariana Belibov, Tatiana Cîrlig, Elena Rarancean, Vladimir Avram, Andrei Baci, Andrei Beregoi, Victor Buju, Ana Bragari, Oleg Cazacu, Dora Cebotari, Mihai Gandraman, Tatiana Guzo, Natalia Jizdan, Ivan Lincovschi, Iulea Marlean, Anatolie Mirocinic, Gheorghe Moroșanu, Veaceslav Sîrbu, Viorica Sîrbu, Corneliu Șevciuc, Sergiu Țurcan, Marcel Ungureanu, Eugenia Karkouki, Maria Trofimov, Svetlana Zinenco și de avocatul Igor Cegan, în interesele lui Vasile Moroșanu, Olgăi Bogovic și Marianei Belibov.

Casează integral decizia din 19 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, emisă în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Vasile Moroșanu, Olga Bogovic, Mariana Belibov, Tatiana Cîrlig, Elena Rarancean, Vladimir Avram, Andrei Baci, Andrei Beregoi, Victor Buju, Ana Bragari, Oleg Cazacu, Dora Cebotari, Mihai Gandraman, Tatiana Guzo, Natalia Jizdan, Ivan Lincovschi, Iulea Marlean, Anatolie Mirocinic, Gheorghe Moroșanu, Veaceslav Sîrbu, Viorica Sîrbu, Corneliu Șevciuc, Sergiu Țurcan, Marcel Ungureanu, Eugenia Karkouki, Maria Trofimov și Svetlana Zinenco împotriva Consiliului raional Anenii Noi cu privire la încasarea indemnizațiilor de eliberare din serviciu în legătură cu lichidarea unității, indemnizațiilor unice, penalității pentru achitarea cu întârziere a plăților, sumelor de compensare a pierderilor, contribuțiilor de asigurări sociale de stat, prejudiciilor morale și compensarea cheltuielilor de judecată, cu remiterea cauzei spre rejudecare Curtea de Apel Centru (anterior Curtea de Apel Chișinău), în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Ion Munteanu